

Voorstel Gemeenteraad

Vergadering gemeenteraad
d.d. 31 januari 2024

Portefeuillehouder: Usmany-Dallinga, A.
Beleidsveld: Aardbevingen de baas
Zaaknummer: Z/23/393395/DOC-23467286

Onderwerp: Plan van aanpak versterking 2024

Korte samenvatting

De gemeente stelt jaarlijks een plan van aanpak vast voor de versterkingsoperatie in het volgende jaar. Dit plan van aanpak is de opdracht aan de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) om de versterking uit te voeren. Het bevat de prioritering van de opgave en de kaders. Hiermee geeft de gemeente globaal aan in welke volgorde het versterkingsprogramma verder wordt uitgevoerd.

In 2024 moeten nog zo'n 3.000 beoordelingen worden vastgesteld door NCG. In de uitvoering moeten nog ongeveer 500 adressen uit een vorig plan starten met het planvormingsproces. Er worden daarnaast 842 'nieuwe' adressen in opdracht gegeven, waarvan 180 adressen met zeer lichte versterkingen. De selectie is vooral gebiedsgericht opgepakt, op basis van de vastgestelde criteria.

Aan de raad

Voorstel

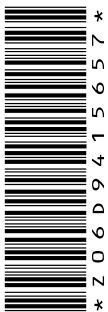
1. Het Plan van aanpak versterking Eemsdelta 2024 vast te stellen;
2. Het Plan van aanpak voor de uitvoering formeel in te dienen bij de Nationaal Coördinator Groningen;
3. Het college te mandateren om gedurende de looptijd van het plan eventuele noodzakelijke aanpassingen aan het plan vast te stellen.

Aanleiding

In 2018 werd besloten dat de versterkingsoperatie onder regie van de overheden zou worden gebracht. De gemeente heeft de taak gekregen om de prioritering en kaders binnen de operatie vast te stellen, middels een lokaal plan van aanpak versterking. Halverwege 2023 is dit ook in de wet vastgelegd. Voor het jaar 2024 dient het plan weer te worden geactualiseerd.

Beoogd effect

Het plan van aanpak is de opdracht aan de uitvoeringsorganisatie Nationaal Coördinator Groningen (NCG), die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de versterkingsoperatie. Met deze opdracht kan NCG opnames, beoordelingen en uitvoeringsprojecten uit gaan voeren in 2024. Daarnaast schetst het plan van aanpak de beleidskaders rond de prioritering. Ook bevat het plan uitvoeringskaders waaraan NCG zich in principe zou moeten houden. Door het plan vast te stellen kan de NCG verder met het versterkingsprogramma in onze gemeente zodat onze inwoners veilig kunnen wonen en werken.

Argumenten

Sinds 2019 is het lokaal plan van aanpak de basis voor het versterkingsprogramma. Binnen Eemsdelta zijn we nu bij de derde actualisatie aanbeld, voor het jaar 2024. De gemeenteraad heeft de wettelijke taak om een lokaal programma van aanpak vast te stellen (Tijdelijke wet Groningen, art. 13g). Om verwarring te voorkomen blijven we de term 'plan van aanpak' gebruiken, maar in de zin van de wet is het voorliggende document een programma van aanpak. Het plan moet in elk geval de volgende elementen bevatten:

1. uitvoeringskaders voor de versterking binnen de gemeente;
2. de meerjarige planning voor het opnemen en beoordelen van gebouwen ten behoeve van het nemen van het versterkingsbesluit; en
3. de meerjarige planning voor de uitvoering van de versterkingsmaatregelen aan gebouwen.

Dat betekent dat dit plan niet gaat over schadeafhandeling, waardedaling en compensatie. Noch gaat het over de inhoudelijke en technische aspecten van het versterkingsprogramma. De minister stelt de norm en het beoordelingskader vast, de NCG geeft uitvoering aan het programma binnen die kaders en is daar dan ook verantwoordelijk voor.

Kaders

Het voorliggende concept plan van aanpak is een voortzetting van de voorgaande plannen van aanpak. De kaders voor prioritering zijn grotendeels hetzelfde gebleven. Deze kaders zijn veelal gebaseerd op wat eerder is vastgesteld of wat eerder aan onze inwoners is toegezegd. Belangrijk uitgangspunt is dat wij toezeggingen die aan onze inwoners zijn gedaan willen nakomen, zo goed als mogelijk is in dit ingewikkelde dossier. Daarnaast blijven we herhalen dat we (en juist ook de NCG) het gezonde verstand moeten blijven gebruiken in de keuzes die worden gemaakt.

Het plan moet volgens de wet ook 'uitvoeringskaders' bevatten. Dit is niet nader gespecificeerd, maar het geeft ons de mogelijkheid om op onderdelen een meer sturende positie in te nemen richting NCG. Op onderdelen stellen we expliciet een kader wanneer het gaat om bijvoorbeeld communicatie, tijdelijke huisvesting en BLVC (Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie tijdens uitvoering van versterkingsmaatregelen). Het is niet uitgesloten dat deze kaders niet geheel in lijn liggen met bepaalde belangen of opdrachten vanuit het ministerie van Economische Zaken en Klimaat of met opvattingen van de NCG zelf.

De kabinetsmaatregelen die voortvloeien uit de Parlementaire Enquête Aardgaswinning Groningen, zullen impact hebben op de versterkingsoperatie. De effecten zijn echter nog niet uitgekristalliseerd. Veel is nog niet duidelijk of niet besloten. Daarom is het niet mogelijk nu echt concreet verder te bouwen op de voorgenomen maatregelen. Desondanks onderschrijven we bepaalde kaders in het concept-plan: de versterking moet menselijker, makkelijker en milder. En, zoals wij overigens al sinds 2019 betogen, de uitvoering moet vooral gebiedsgericht worden opgepakt.

Uitvoering

In het vorige plan van aanpak was maar zeer beperkt ruimte om nieuwe projecten in opdracht te geven voor de uitvoering. Door vertraging in de beoordelingen was er een enorme achterstand ontstaan in het starten van nieuwe uitvoeringsprojecten. Afgesproken is dat NCG in 2023 bij 1.166 adressen zou starten met het uitvoeringsproces. Het lijkt erop dat de NCG in de buurt van dit aantal kan komen aan het eind van 2023. De opdracht voor 2023 bleek echter groter te zijn dan door NCG was ingeschat, omdat er eind 2022 minder adressen zijn gestart dan verwacht. De 'overloop' van 2023 naar 2024 bedraagt in totaal zo'n 500 te versterken adressen.

In 2024 heeft NCG ruimte om bij 1.265 adressen te starten met uitvoeringsproces. Capaciteit van 500 adressen moet worden ingezet om de achterstand en extra versterking uit de vorige plannen in te halen. Daarnaast is er

capaciteit gereserveerd voor 180 nog nader in te vullen adressen met zeer lichte versterkingen, waar een apart kader voor wordt ontwikkeld. Dat leidt ertoe dat 662 'nieuwe' adressen aan NCG in opdracht worden gegeven om het uitvoeringstraject te starten, waarvan 77 op norm worden verwacht. Het zijn voor het grootste gedeelte gebiedsgerichte projecten.

Opname en beoordeling

Het zal NCG niet lukken om alle beoordelingen in 2023 op te leveren. Zoals wij in het vorige plan van aanpak al signaleerden was dit een onmogelijke opdracht van het Rijk. Er zullen in 2024 mogelijk nog zo'n 2.700 tot 3.400 beoordelingen en herbeoordelingen moeten worden opgeleverd. Wij stellen daar als kader bij vast dat deze (her)beoordelingen in principe moeten worden opgeleverd in volgorde van prioriteit. Adressen die onlangs zijn toegevoegd aan de scope moeten nog worden beoordeeld. De NCG krijgt de opdracht om deze adressen, en alle adressen die in de toekomst nog aan de scope worden toegevoegd, op te nemen en te beoordelen.

Sociaal-maatschappelijke effecten

De gaswinning heeft een stevige impact op het dagelijks leven en de gezondheid van veel van onze inwoners. De versterkingsoperatie zorgt voor stress, onbegrip en onmacht. De gemeente biedt daarom 'sociaal-emotionele' ondersteuning aan inwoners. Deze is gericht op het versterken van eigen regie en veerkracht. Daarbij onderscheiden we drie vormen van ondersteuning: individuele ondersteuning, ondersteuning aan groepen en samenlevingskracht & sociale cohesie. Zo hebben we onafhankelijke inwonersondersteuners en zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met Cadanz Welzijn.

Overige onderdelen

Tot slot geeft het plan een overzicht van de voortgang en vooruitzichten van diverse sectorale of specialistische programma's. Ook wordt de communicatielijn geschetst en de behoefte aan tijdelijke huisvesting. In een risicohoofdstuk beschrijven we de risico's die we als opdrachtgever zien.

Uitvoeringstoets NCG en advies SodM

Conform de Tijdelijke wet Groningen moet de Nationaal Coördinator Groningen een uitvoeringstoets doen op het concept Plan van aanpak. Daarnaast moet de inspecteur-generaal der Mijnen (het hoofd van het Staatstoezicht op de Mijnen, SodM) een advies geven over het concept-plan. NCG heeft aangegeven de opdracht zoals die in het concept-plan stond, uit te kunnen voeren. De opdracht zoals die in het definitieve plan van aanpak is opgenomen, komt grotendeels overeen met de concept-opdracht. Er zijn een aantal kleine wijzigingen, aangezien er weer meer informatie beschikbaar is bij het opstellen van het definitieve plan. Het gaat dan bijvoorbeeld om op-normverklaringen, actuele planningen en voortgang van de oude opdracht.

De inspecteur-generaal der Mijnen gaf op 23 november 2023 zijn advies. Als eerste gaf hij aan dat de opdracht zoals die is geformuleerd in het definitieve plan van aanpak, moet worden overgenomen in de Meerjarenversterkingsplanning (MJVP) van NCG. Hij adviseert daarbij tevens de geconstateerde afwijkingen in de planningen te bekijken, voor vaststelling in de raad. Er reeds overleg geweest met de NCG over de afwijkingen in de planning. Deels hadden de geconstateerde afwijkingen te maken met het feit dat SodM naar een concept-MJVP uit oktober keek, terwijl het concept-plan in november zou worden verwerkt. Evenwel is het een goed aandachtspunt, omdat de planning van NCG nog niet geheel klopt. NCG moet de opdracht uit het definitieve plan van aanpak goed verwerken. NCG heeft aangegeven dit te zullen doen.

Het tweede punt in het advies betreft het navenant uitbreiden van de werkzaamheden van NCG met duurzaamheidsmaatregelen. SodM geeft aan dat het treffen van (nog) meer duurzaamheidsmaatregelen (via maatregel 28), niet in zichzelf zou mogen leiden tot een latere afronding van de versterkingsoperatie dan 2028. Vanuit veiligheidsoogpunt is dit advies wellicht te begrijpen, maar tegelijkertijd hebben we te maken met andere uitgangspunten die eveneens belangrijk zijn (o.a. inwoner centraal en verschillen verminderen).

Bovendien, ook zonder extra maatregelen achten wij het op dit moment weinig geloofwaardig dat NCG de operatie in 2028 zou kunnen afronden. SodM stelt dit zelf ook in zijn voortgangsrapportages, het tempo moet met een drievoud omhoog. En dat zien wij, samen met SodM, niet direct gebeuren.

Hoe het ook zij; extra duurzaamheidsmaatregelen (al dan niet uit maatregel 28) zijn geen onderdeel van dit plan van aanpak. De ontwikkelingen zijn nog in volle gang. Als gemeente kunnen wij hier bovendien niet alleen in beslissen, daar zijn meerdere partijen bij betrokken. Bij de vaststelling van dit plan van aanpak kunnen we dit advies dus buiten beschouwing laten.

Kanttekeningen

Voor de uitvoering van het plan van aanpak zijn we afhankelijk van het Rijk, dat de versterkingsoperatie door NCG laat uitvoeren. Als gemeente hebben we weinig formele mogelijkheden om bij te sturen of in te grijpen. De NCG moet daarbij opereren binnen het beleidskader van het Rijk en specifiek het ministerie van EZK. Over deze beleidskaders, waaronder wetgeving rond aanbesteding, veiligheid, natuurbescherming en bouwen, maar ook zaken als afspraken rond de aansprakelijkheid van NAM, heeft de gemeente weinig zeggenschap.

Of de conclusies van de Parlementaire Enquête nog gevolgen hebben voor de versterkingsoperatie (positief dan wel negatief), is bovendien niet goed in te schatten. Er zijn nog veel actuele ontwikkelingen gaande, onder andere rond de 50 kabinetsmaatregelen 'Nij begun' en het advies van de Commissie Van Geel.

Aanpak/uitvoering

Na goedkeuring door de raad wordt het plan van aanpak formeel ingediend bij de Nationaal Coördinator Groningen (NCG), die het plan zal gaan uitvoeren. De NCG heeft begin december aangegeven het plan te kunnen uitvoeren. De voortgang van het plan van aanpak wordt periodiek gemonitord.

Het is mogelijk dat tussentijds een (beperkte) aanpassing van het plan noodzakelijk is. Bijvoorbeeld omdat adressen vanuit het Loket opname op verzoek aan de werkvoorraad worden toegevoegd. Of omdat nieuwe informatie moet worden verwerkt. Om hier snel en zonder al te grote bureaucratische processen op te kunnen inspelen, is het wenselijk dat de raad het college hiervoor mandateert.

Financiën

Vaststelling van het plan van aanpak heeft geen directe financiële consequenties.

Participatie

Het lokaal plan van aanpak versterking is een kaderstellend beleidsdocument waarmee de Nationaal Coördinator Groningen van een opdracht wordt voorzien. Intensieve participatie is, gezien de complexiteit van het vraagstuk, het zeer dynamische krachtenveld van de versterking en de beperkte tijd die beschikbaar is voor het opstellen van het plan, niet aan de orde. In de uitvoering van werkzaamheden wordt natuurlijk wel gewoon contact gezocht met buurt, buurtbewoners en buurtverenigingen, zoals ook als kader is omschreven in het plan.

Communicatie

De dag na vaststelling wordt er een nieuwsbericht geplaatst op onze website met de hoofdboodschap van het plan. Ook wordt er een link geplaatst waar het plan te vinden is.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsdelta

Ben Visser
Burgemeester

Ronald Koch
Secretaris

Bijlage(n)

- Plan van aanpak versterking Eemsdelta 2024
- Advies inspecteur-generaal der Mijnen
- Acceptatiebrief Nationaal Coördinator Groningen

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Eemsdelta,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 december 2023,

BESLUIT

1. Het Plan van aanpak versterking Eemsdelta 2024 vast te stellen;
2. Het Plan van aanpak voor de uitvoering formeel in te dienen bij de Nationaal Coördinator Groningen;
3. Het college te mandateren om gedurende de looptijd van het plan eventuele noodzakelijke aanpassingen aan het plan vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 31 januari 2024

De raad van de gemeente Eemsdelta

B. Visser
Voorzitter

T.G.C. Kramer-Klein
Griffier